

Vallsjöskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, grundskola 1-6 och fritidshem.

År: 2016

Innehåll

Grunduppgifter	1
Vår vision	1
Delaktighet	1
Förankring av planen	2
Utvärdering	2
Resultat av utvärderingen av föregående plan	2
Nya mål och åtgärder som ska genomföras under år 2016	4
Främjande insatser	5
Främja förankring och spridning av den årliga planen	5
Främja tillgänglig utbildning	6
Främja likabehandling oavsett kön, könsidentitet och könsuttryck	7
Främja likabehandling oavsett sexuell läggning	7
Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning	8
Främja trivsel och trygghet	8
Fritidsverksamhetens främjande arbete	9
Kartläggning	10
Kartläggningsmetoder	10
Resultat och analys	10
Resultat av kartläggning för F - 6	10
Analys av kartläggningen för F - 6	11
Resultat av fritidshemmens kartläggning	11
Analys av fritidshemmens kartläggning:	12
Förebyggande åtgärder	13
Förebyggande arbete för att motverka näthat och kränkande behandling via sms och internet	13
Rutiner för akuta situationer	15
Policy	15
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	15
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	15
Trygghetsgrupp	16
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	16
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal	18
Rutiner för att utreda och åtgärda när personal kränks av elev	18
Rutiner för uppföljning	19
Rutiner för dokumentation	19
Ansvarsförhållande	19
Bilaga 1 - Begrepp	
Bilaga 2 - Diskrimineringsgrunder	

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola 1-6 och fritidshem.

Ansvariga för planen

Rektor och skolkurator.

Rektor har det yttersta ansvaret för att det varje år upprättas en ny plan och att den tidigare utvärderas.

Vår vision

Inom Vallsjöskolans verksamhet ska ingen form av kränkande behandling förekomma.

- Ingen individ eller grupp utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- Alla, såväl elever som personal, känner sig trygga och respektfullt bemötta.
- Vallsjöskolans elever trivs och känner samhörighet med varandra och skolans personal.

Mål:

- På vår skola ska alla elever känna att de blir sedda.
- Alla elever har minst en vuxen på skolan som de känner förtroende för och kan vända sig till om de själva eller någon kamrat behöver stöd och hjälp.
- På vår skola resulterar varje incident av kränkande behandling i en reaktion från de vuxna.
- Alla vuxna på vår skola agerar i enlighet med planens innehåll och innebörd.
- Planen mot diskriminering och kränkande behandling i skolan är ett levande verktyg.
- Alla inom verksamheten tar sitt ansvar för Vallsjöskolans värdegrund.

Nyckelord i Vallsjöskolans värdegrundsarbete är: Trygghet, Trivsel, Gemenskap, Kunskap, Respekt, Ansvar och Inflytande.

Planen gäller från 2016-01-01 till 2016-12-31. År 2016.

Delaktighet

Elevernas delaktighet

Eleverna har deltagit i arbetet med att upprätta, följa upp och se över planen genom att:

- vara delaktiga i hur alla ska arbeta för att få en skola där alla känner sig trygga.
- lyfta frågor i klass-, elev- och fritidsrådet som de tycker är viktiga.
- svara på kommunens årliga enkät utifrån trygghet och trivsel under maj månad, åk 3-6.
- de elever som går på något av Vallsjöskolans fritidshem, svarar på fritidshemmets trivselenkät i början av vårterminen.
- inför utvecklingssamtal fylla i blanketten ”Omdöme av elevens utveckling i övrigt”, vilken handlar om elevens upplevda sociala situation i skolan. Olika teman tas upp så som trygghet, samspel, ansvar, språk och respekt. Elevens ifyllda blankett går igenom under utvecklingssamtalet. Tillsammans med pedagog och förälder sätter eleven upp mål, sociala färdigheter, som eleven behöver träna eller tänka extra på fram tills nästa utvecklingssamtal.
- vara med då skolans lokaler och skolgård kartläggs. Då har vi kommit fram till var på skolan det kan finnas risk för att kränkande behandling kan uppstå.
- delta i verksamhetens arbete med trivselregler.
- eleverna har fått tycka till om de främjande och förebyggande åtgärder som skolan har genomfört. De har också fått möjlighet att ge egna förslag till förbättringar. Detta har gjorts genom utvärderingar av gemensamma dagar, klass-, elev- och fritidsråd mm.

Vårdnadshavarnas delaktighet

- Vårdnadshavare deltar på utvecklingssamtal och tar då del av ”Omdöme av elevens utveckling i övrigt”.
- Vårdnadshavare närvarar på föräldramöten och tar då del av den information som ges och de diskussioner som förs kring det främjande och förebyggande arbetet i elevgruppen och på skolan.
- Varje klass har föräldra-representanter som deltar i föräldrarådet.
- Vårdnadshavare som har sina barn på något av Vallsjöskolans fritidshem fyller i de föräldraenkäter som fritidshemmen kontinuerligt lämnar ut varje år.

Personalens delaktighet

Personal har deltagit i arbetet med att upprätta, följa upp och se över planen genom att:

- all pedagogisk personal summerar och utvärderar terminen som gått.
- följa upp och kartlägga skolans insatser/åtgärder och nuläge i slutet av året.
- ta del av och analysera resultaten av vad enkäter visat.
- innehåll och tillämpning av planen mot diskriminering och kränkande behandling har diskuterats och reviderats med all pedagogisk personal och elevhälsan personal.

Förankring av planen

Klasslärarna informerar vårdnadshavare via veckobrev och föräldramöten, samt går igenom planen med eleverna i klassen.

All pedagogisk personal och elevhälsan kommer att ha avsatt tid för att gemensamt diskutera den färdigställda planen.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Vi har detta år valt att omarbete vår ”*plan mot diskriminering och kränkande behandling*” och använda oss av programmet ”*planforskolan.se*” som finns på diskrimineringsombudsmannens hemsida. Vi har utvärderat de insatser vi har gjort, samt tittat på den kartläggning som ligger till grund för denna plan.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Utifrån rektorns och skolkuratorns sammanställning av planen får

- *pedagoger och övrig personal* ta del av innehållet och ges möjlighet till diskussion och ge synpunkter.

Resultat av utvärderingen av föregående plan

Åtgärder/insatser som genomförts under föregående plans period

Värdegrundsarbete/Likabehandling

Vallsjöskolan arbetar dagligen med skolans värdegrund, att främja likabehandling. Samtal har återkommande förts i våra verksamheter om kamratskap och relationer, samt att respektera varandra och våra olikheter. Pedagogerna har arbetat med värderingsövningar i klasserna.

Fritidshemmen arbetar kontinuerligt med värdegrunden. Avdelningarna arbetar på olika sätt och med olika teman beroende på gruppkonstellation, behov och intressen. Kamratrelationer är ett ständigt pågående arbete.

Under 2014/2015 har skolan haft avsatt tid till värdegrundsarbete t.ex. vid temadagar, F-3 har haft kompis-vecka och i några klasser har skolkuratoren och skolsköterskan haft kill- och/eller tjejgrupp etc. Kompisveckan var mycket uppskattad. Klasserna har gett positiv

respons på kill- och tjejsnack. Eleverna tycker om att arbeta med värdegrundsfrågor och är mycket medvetna om vad som är rätt och fel, men ibland glömmer de bort sig i handling.

Elever i åk 3 är faddrar åt elever i förskoleklass. De har högläsning för sina fadderbarn, samt planerade aktiviteter på schemat.

Idrottsläraren har tagit fram material för åldersanpassade rastlekar som finns i alla klasser.

Två pedagoger fick tillsammans med sex elever på mellanstadiet åka på en inspirationsdag om Barnkonventionen. Eleverna fick sedan dela med sig av de nya kunskaperna till deras klasskamrater, både genom att berätta om och hålla i introducerande lekar med fokus på barnkonventionen. Det var positivt att både elever och pedagoger gemensamt fick åka på inspirationsdagen och sedan hålla i aktiviteter på skolan. Det skulle vara önskvärt att hela skolan fick vara med på en inspirationsdag om och kring Barnkonventionen.

Gemensamma samlingar och temadagar på skolan har fungerat bra. Eleverna uppskattade föreställningar av MOJ och det uppföljande arbetet i klassrummen.

Vi har haft temadag med Friends och de hade också föreläsning för föräldrarna.

På arbetsplatsträffar diskuterar vi kontinuerligt det främjande arbetet på Vallsjöskolan, både vad gäller klassrummet, fritidshemsavdelningarna, samt det främjande arbetet gemensamt på skolan.

Skolan har genomfört ”*Omdöme av elevens utveckling i övrigt*” i alla klasser. Fritidshemmen har genomfört trygghetsenkäter på alla avdelningar, samt föräldraenkäter. De olika enkäterna sammanställs och analyseras av ansvariga pedagoger.

Eleverna har tillsammans med klasslärarna gjort inventeringar av olika platser och lokaler där elever känner sig otrygga. Dessa inventeringar har gjorts via elevenkäter, utvecklingssamtal, klass-, elev- och fritidsråd.

Trivselenkäterna visade att de platser som upplevs som otrygga på skolgården är fotbollsplanen och bakom byggnaderna.

På fritidshemmen har några enstaka elever upplevt lekrummet/kojan som en otrygg plats eller en plats de helst inte vill vara på. Kojan på Lönnen är borttagen. Flera elever upplever en ökad trygghet efter att elevgruppen blivit mer åldershomogen.

Omklädningsrum, duschar och toaletter är också platser som återkommande har tagits upp som platser där elever känner sig otrygga eller helst inte vill vara på.

Tekniska/ fastighet har satt upp duschväggar och skolan har köpt in duschdraperi för att öka tryggheten. I vissa årskurser har skolan ökat personaltätheten i omklädningsrummen, då eleverna byter om.

Rastvaktsschemat har utvärderats kontinuerligt och vid behov åtgärdats. Vi har fungerande raster trots att vi har haft en begränsad skolgård pga. utbyggnaden.

Hösten 2014 omorganiserades skoltider, raster och mattider.

Samlad skoldag – åk 1 och 2 har gett klasserna tid för mindre grupper. Det gör klimatet i klassrummet lugnare och alla elever i åk. 1-2 får på så sätt del av fritidshemspedagogiken.

Elevrepresentanter har under elevråd diskuterat ”*Vallsjöskolans trivselregler*” och det visade sig att eleverna var nöjda med de trivselregler som finns. Under HT-15 har kulreglerna förtydligats. Skolan har fått dela upp tider för den nya lekplatsen på skolgården.

Slutsatser som vi kan dra från föregående års plan

Inför årets plan måste vi bli bättre på att förankra och sprida planen. Många elever känner inte till att vi har en plan. I personalgruppen har många frågor lyfts kring planens rutiner och ärendegång till trygghetsgruppen. Vi bör därför formulera ett särskilt mål som handlar om att göra planen mer känd.

Vallsjöskolan har arbetat aktivt med att främja likabehandling som en naturlig del i det vardagliga arbetet. Pedagogerna har arbetat med sammanhållningen i klasserna, samt att få de nya eleverna som börjat på skolan att känna sig välkomna. Vi har kontinuerligt utvärderat

personaltätheten och omorganiserat skolans anställda personal i den mån som gått för att öka personaltätheten där behov har funnits. Personalgruppen har utvärderat åtgärder och ändrat t.ex. rastvaktschemat och matsalstider.

Ett flertal åtgärder var inte tillräckligt specificerade utan bestod mest av löpande arbete, vilket gör dem svåra att utvärdera. I fortsättningen behöver vi formulera tydliga mål och konkreta åtgärder så att de går att genomföra och utvärdera.

Nya mål och åtgärder som ska genomföras under år 2016

Mål

Vårt mål är att planen ska vara ett levande verktyg. Planen behöver förankras och hållas levande på Vallsjöskolan.

Åtgärder

Rutiner behöver förankras och kontinuerligt tas upp inom personalgruppen på skolan. All skolpersonal ska vara medveten om hur de ska agera i situationer där diskriminering eller annan kränkande behandling uppstår eller förekommer.

Ärendegången till trygghetsgruppen behöver tydliggöras. Det bör stå på vår hemsida om vilka som är med i trygghetsgruppen. En förenklad broschyr kring skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling kommer att göras.

Brevlåda för trygghet och trivsel. Vallsjöskolan kommer att ha en brevlåda centralt placerad i huvudbyggnaden där elever kan anmäla ärenden om kränkande behandling. Elever ska ges möjlighet att anonymt anmäla till skolan att man känner sig kränkt eller att någon annan elev är utsatt för kränkande behandling. Brevlådan kan även användas till att lämna förslag på önskemål och idéer, vad som bör tas upp på kommande elevråd, förslag på tema-dagar etc.

Årets plan ska utvärderas senast 2016-12-31.

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Elever utvärderar kontinuerligt de insatser som görs i verksamheten genom bl.a. klass-fritids- och elevråd, både muntligt och skriftligt. Skolpersonal analyserar och sammanställer utvärderingarna.

Den kommunala trivselenkäten till elever i åk 3 - 6 går igenom och sammanställs.

Inkomna anmälningar av diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och övriga ärenden går igenom av trygghetsgrupp, rektor och skolkurator.

Planen diskuteras i respektive klass, årskurs, fritidshemsavdelning, arbetslag och verksamhet kring det främjande och förebyggande arbetet i slutet av terminen. Personal har även fortlöpande diskussioner i respektive arbetslag, samt gemensamt i verksamheten kring elevernas bästa.

Då planen kommer att ligga i Edwise kommer vårdnadshavare uppmanas att komma med synpunkter.

Utifrån utvärderingarna får eleverna komma med förslag till förändring som ligger till grund för nästa års plan.

Ansvarig för att årets plan utvärderas: Rektor.

Främjande insatser

Främja förankring och spridning av den årliga planen

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning, Ålder och Bristande tillgänglighet.

Mål

Den årliga planen ska vara ett levande dokument i vårt dagliga arbete.

Delmål:

- Alla pedagoger ska känna sig trygga i dokumentationen och hanteringen kring kränkningar och diskrimineringar.
- Alla elever ska känna till planen mot diskriminering och kränkande behandling.
- Föräldrar ska känna till planen mot diskriminering och kränkande behandling, samt var de kan läsa den.

Insats

Alla pedagoger ska känna sig trygga i dokumentationen och hanteringen kring kränkningar och diskrimineringar.

Organisationsnivå:

Åtgärd: Trygghetsgruppen har kontinuerlig dialog och uppföljning med övriga pedagoger kring dokument, dokumentation och information som handlar om kränkningar och diskriminering.

När: Kontinuerligt under hela året, vid behov, på arbetsplatsträffar, samt arbetslagsträffar.

Ansvariga: Rektor, trygghetsgruppen och skolkurator.

Åtgärd: Planens rutiner och ärendegång till trygghetsgruppen förtydligas för skolans personal. Rutiner behöver utarbetas för dokumentation, utredning och uppföljning.

När: Under vårterminen 2016.

Ansvariga: Rektor, trygghetsgruppen och skolkurator.

Åtgärd: Den årliga planen kommer läggas ut på Vallsjöskolans hemsida och Edwise.

När: Januari 2016.

Ansvarig: Rektor och skolkurator.

Åtgärd: Kontaktuppgifter till den personal som ingår i Trygghetsgruppen ska finnas lättillgängliga på skolans hemsida och Edwise.

När: Då planen är fastställd.

Ansvarig: Rektor och trygghetsgruppen.

Grupp/individnivå:

Åtgärd: All personal på skolan ansvarar för att uppmärksamma och förebygga kränkningar och diskriminering. Om kränkningar eller diskriminering har skett ansvarar berörd personal för dokumentering.

Varje enskild pedagog behöver följa skolans gemensamma riktlinjer för hur detta ska ske, samt hur man samarbetar kring dokumentation och information om ärenden i arbetslaget.

När: Påbörjas under vårterminens och fortskrider under året.

Ansvarig: Rektor, elevhälsan och alla pedagoger.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling görs känd bland eleverna.

Grupp/individnivå:

Åtgärd: Planen mot diskriminering och kränkande behandling diskuteras på klass-, fritids- och elevråd så att eleverna får möjlighet att bearbeta den så att de förstår planens innehåll.

När: Fortlöpande under hela året.

Ansvarig: Rektor och alla pedagoger. Elevrådsansvariga i elevrådet, klassföreståndarna/lärare/fritidspersonal på klass- och fritidsråd.

Åtgärd: Alla elever på skolan ska få rutinerna aktualiserade. I alla klassrum ska en kort information finnas uppsatt på väggen om planen mot diskriminering och kränkande behandling.

När: Planen fastställd och utlagd på Edwise och skolans hemsida.

Ansvarig: Trygghetsgruppen tar fram och delar ut en förenklad broschyr/affisch till respektive klass och fritidshemsavdelning.

Åtgärd: Skolans trygghetsgrupp går ut till klasserna och presenterar sig vid varje terminsstart.

När: VT -16 och HT -16.

Ansvarig: Rektor och trygghetsgruppen.

Föräldrar ska känna till planen mot diskriminering och kränkande behandling, samt var de kan läsa den.

Åtgärd: Skolans pedagoger kommer att informera vårdnadshavare, när planen är klar, samt var den finns tillgänglig.

Ansvarig: Trygghetsgruppen skriver ett kort informationsmail till all pedagogisk personal om att planen är färdigställd, samt var den kommer finnas tillgänglig etc. Klasslärarna informerar i sin tur klassens vårdnadshavare, samt skickar med en förenklas broschyr kring skolans plan.

När: Planen är färdigställd och lagts ut på hemsidan.

Utvärdering/Uppföljning

- Klass-, fritids- och elevråd.
- Föräldramöten/ föräldraråd.
- Arbetslagsträffar, arbetsplatsträffar.
- Följa årshjulet för kvalitetsarbetet.

Ansvarig: Rektor, elevhälsan och all pedagogisk personal.

Främja tillgänglig utbildning

Områden som berörs av insatsen

Funktionsnedsättning och Bristande tillgänglighet.

Mål

Alla elever utvecklas utifrån sina förutsättningar och förmågor.

Delmål:

- Pedagogen anpassar den pedagogiska, fysiska och sociala miljön i relation till barn och elevers lärande.

Insats

Organisationsnivå:

- Prioriteringar i resurstilldelning.
- Flexibel organisation.
- Kompetensutveckling.
- Samverkan och tillgång till specialistkunskap.
- Fysiska anpassningar till elever med olika funktionsnedsättningar.

Gruppenivå:

- Positivt klassrumsklimat.
- Positiva attityder till olikheter.
- Flexibla pedagogiska strategier.
- Anpassade fysiska miljöer i skolmiljön.

Individnivå:

- Lärande utifrån individens förutsättningar.
- Tillgång till olika hjälpmedel/lärverktyg.

Utvärdering/Uppföljning

- Regelbunden dokumentation på olika nivåer av pedagoger och elever.
- Regelbundna diskussioner och reflektioner kring våra anpassningar på olika nivåer.
- Utvärdering av kompetensutveckling.
- Kunskapskontroller.
- Regelbundna utvärderingar av elevernas resultat.
- Enkäter.

Ansvarig: Rektor, elevhälsan och pedagogisk personal arbetar kontinuerligt inom de olika nivåerna.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Främja likabehandling oavsett kön, könsidentitet och könsuttryck

Områden som berörs av insatsen
Kön och Könsidentitet eller könsuttryck.

Mål

Främja likabehandling oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck.

Insats

Organisationsnivå:

- Ge personal ökad kunskap i genuspedagogik samt om transpersoner.
- Pedagogerna ser över skolans läromedel för att få en överblick över de värderingar som böckerna/filmerna visar på.

Grupp/individnivå:

- Medveten planering av pedagogerna för att kunna ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten och lika stort utrymme. Exempelvis genom placering av eleverna, gruppindelningar, talrundor.
- Pedagogerna diskuterar i sina respektive arbetslag hur vi på skolan i dagsläget undervisar om kön, könsidentitet, könsuttryck och normer.
- Pedagoger, elevhälsa och elever analyserar och diskuterar vilka fördomar och stereotypa föreställningar om kön, könsidentitet och könsuttryck som kan förekomma i media eller läromedel.

Utvärdering/Uppföljning

- Enkäter.
- Samtal, reflektioner och diskussioner på olika nivåer och i olika konstellationer.

Ansvarig: All pedagogisk personal, rektor och elevhälsan arbetar kontinuerligt inom de olika nivåerna.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen
Sexuell läggning.

Mål

Främja likabehandling oavsett sexuell läggning.

Insats

Organisationsnivå:

- Arbetslagen diskuterar och analyserar fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i media eller läromedel.
- Pedagoger och elevhälsan ser över om verksamheten präglas av heteronormen.

Grupp/individnivå:

- Ta upp hetero-, homo- och bisexualitet integrerat i ämnen/undervisningen.
- Att stärka elevernas förmåga att värna sin kroppsliga integritet gentemot vuxna och andra jämnåriga och att stärka elevernas självkännetid genom åldersanpassad sexualkunskap.
- Pedagoger, elevhälsan och elever analyserar och diskuterar fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i media eller läromedel.

Utvärdering/Uppföljning

Samtal, reflektioner och diskussioner på olika nivåer och i olika konstellationer.

Ansvarig: All pedagogisk personal, elevhälsan och rektor arbetar kontinuerligt inom de olika nivåerna.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Främja likabehandling oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning

Mål

Elever och personal respekterar varandra oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Delmål:

- Eleverna ska ha kunskaper om olika religioner och kulturer både praktiskt och teoretiskt.

Insats

Eleverna ska ha kunskaper om olika religioner och kulturer både praktiskt och teoretiskt.

- Ge pedagoger kompetensutveckling i hur man undervisar elever med olika modersmål och olika kulturer.
- Ge eleverna kunskaper som speglar olika/lika religioner och kulturer.
- Återkommande samtal kring allas lika värde.

Utvärdering/Uppföljning

- Den kommunala trivselenkäten för åk 3-6.
- Ärenden hos trygghetsgruppen.

Ansvarig: Rektor, elevhälsan och alla pedagoger.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Främja trivsel och trygghet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning, Ålder och Bristande tillgänglighet.

Mål

Ingen form av kränkande behandling skall förekomma på Vallsjöskolan. Vi har ett klimat på skolan där olikheter ses som en tillgång.

Delmål:

- Alla elever ska uppleva att de ingår i ett sammanhang.
- Eleverna visar på god trivsel i den sociala dokumentationen.
- Det är god stämning och sammanhållning mellan olika grupper i skolan.
- Elever och personal respekterar varandra.
- Alla elever ska ha lika stort inflytande.
- Ärenden hos trygghetsgruppen minskar.

Insats

- Genomföra och planera temadagar och utflykter klassvis, stadiervis eller hela skolan.
- Gemensamma samlingar på skolan.
- Kompisveckor.
- Fadderverksamhet.
- Reflektion och samtal i klasserna om vänskap. Använda metoder som värderingsövningar för att belysa olika värdegrundsfrågor. Återkommande samtal kring allas lika värde.
- Arbete med barnkonventionen.

Utvärdering/Uppföljning

- ”Omdöme av elevens utveckling i övrigt”, sammanställs både på klass- och skolnivå.
- Den kommunala trivselenkäten för åk 3-6.
- Utvecklingssamtal.
- Personalens vardagssamtal med elever.
- Klass-, fritids- och elevråd.
- Trygghetsgruppen.

Ansvarig: Rektor, elevhälsan och alla pedagoger.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Fritidsverksamhetens främjande arbete

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning, Ålder och Bristande tillgänglighet.

Mål

Ingen form av kränkande behandling skall förekomma på Vallsjöskolan. Vi har ett klimat på skolan där olikheter ses som en tillgång.

Mål:

- Eleven utvecklar sin förmåga att respektera andra människor.
- Eleven utvecklar sin förmåga att lösa konflikter med kamrater verbalt.
- Eleven utvecklar förmågan att ta ansvar för sina, andras och gemensamma saker.

Insats

Eleven utvecklar sin förmåga att respektera andra människor.

Åtgärd: Arbeta med elevgruppen vad gäller att acceptera varandras olikheter och att visa ett positivt bemötande mot andra.

När: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Ansvariga: Ansvariga pedagoger på fritidshemmen.

Eleven utvecklar sin förmåga att lösa konflikter med kamrater verbalt.

Åtgärd: Arbeta för att eleverna ska kunna, till viss del, reda ut en konflikt och ibland tillsammans med en vuxen. Att ha ett vårdat språk är också en del i det dagliga arbetet.

När: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Ansvariga: Ansvariga pedagoger på fritidshemmen.

Eleven utvecklar förmågan att ta ansvar för sina, andras och gemensamma saker.

Åtgärd: Arbeta för att eleverna ska hålla ordning på sina egna saker och vara aktsam om de gemensamma sakerna.

När: Arbetet pågår kontinuerligt under hela året 2016.

Ansvariga: Ansvariga pedagoger på fritidshemmen.

Utvärdering/uppföljning

- Trygghetsenkät, sammanställs både på avdelnings- och fritidsverksamhetsnivå.
- Utvecklingssamtal erbjuds.
- Personals vardagssamtal med elever.
- Vardagliga observationer av elevgruppen.
- Fritidsråd.
- Trygghetsgruppen.

Ansvarig: Rektor och pedagoger på fritidshemmen.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Individnivå: observationer, enkäter, utvärderingar, utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare varje termin.

Gruppenivå: observationer, enkäter, utvärderingar, klass-/fritidsråd, sammanställning av social dokumentation, arbetslagsträffar, trygghetsgrupp och föräldramöten.

Verksamhetsnivå: observationer, utvärderingar, centralt elevråd, vuxennärvaro under raster, klasskonferenser, kontroller av elevers frånvaro för att upptäcka avvikelser, elevråd, tillbuds- och händelserapporter, trygghetsgruppens ärenden, sammanställning av "omdöme av elevens utveckling i övrigt", föräldraråd, förebyggande arbete, arbetsplatsträffar och elevhälsan.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning, Ålder och Bristande tillgänglighet.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

F - 6: Elevråd, klassråd, enkäter, vardagssamtal mellan elever och personal.

Fritidshem: Fritidsråd, enkäter, vardagssamtal mellan elever och personal.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personal F - 6: Klassråd, enkätsammanställning, genomförande och sammanställning av "omdöme av elevens utveckling i övrigt", vardagssamtal med elever, utvecklingssamtal, föräldrakontakter vid behov, elevhälsan, diskussion på arbetsplatsträffar och arbetslagsträffar, observationer vid rasttillsyn och pedagogiska måltider, föräldramöten, trygghetsgrupp, elevrådsprotokoll, enkäter, tillbuds- och händelserapporter.

Personal fritidshem: Fritidsråd, enkätsammanställningar, vardagssamtal med elever, föräldrakontakter vid behov, diskussion på arbetsplatsträffar och arbetslagsträffar, observationer under den fria leken och pedagogiska måltider, arbete i klasser, föräldramöten, trygghetsgrupp och tillbuds- och händelserapporter.

Resultat och analys

Resultat av kartläggning för F - 6

Trakasserier eleverna emellan har förekommit i samband med toalettbesök och i omklädningsrum.

Några av skolans elever har en nedsättande jargong gentemot varandra.

Eleverna har i personalens vardagssamtal med elever och på klassråd uppgett att vägen till och från matsalen upplevs som en otrygg plats. Konfliktsituationer kan uppstå i kapprum och i kön utanför matsalen.

Det har varit en del grupperingar bland de nysvenska eleverna och några tar avstånd från elever med annan religion.

En vuxen att vända sig till på skolan

De flesta elever upplever att de har någon vuxen att vända sig till på skolan då det har hänt något eller när de upplever sig utsatta för kränkningar och/eller trakasserier.

När en elev på skolan upplever sig ha blivit utsatt för kränkningar eller trakasserier kommer det nästan alltid fram, antingen under skoldagen eller hemma.

Elevassistenter har en viktig roll i både det främjande och förebyggande arbetet på skolan, då de ofta har arbetat på skolan under en längre tid och på så sätt fått kontakt med elever i olika årskurser. Om något händer på rasten vänder sig eleverna till elevassistenterna, rastvakterna eller sin klasslärare.

Näthat och kränkande behandling via sms och internet

Det har förekommit att elever både på låg- och mellanstadiet blivit utsatta för trakasserier och kränkande behandling via sms och internet.

På lågstadiet har det framkommit att trakasserier och kränkande behandling har skett under elevernas fritid och då i samband med att de spelar spel på internet där det finns chattfunktioner. Det har även förekommit att elever rapporterar varandra i olika forum och spel på internet så att de blivit avstängda.

På mellanstadiet har det framkommit att trakasserier och kränkande behandling via sms och/eller internet (sociala medier, spel med chattfunktion, etc.) har skett både under skoltid och på fritid. Elever på mellanstadiet får ha med sig mobiltelefon till skolan som enbart används under raster, om inget annat är överenskommet med klassläraren.

Planerade samtal

Vallsjöskolan har klassråd och elevråd kontinuerligt. Varje klass har två elevrådsrepresentanter. Rektor sammankallar till elevråd ungefär en gång per månad. Från och med höstterminen 2014 har skolan tillfört två stående punkter på dagordningen för elevråd. Den ena punkten handlar om trivsel och stämning i klassen och den andra punkten handlar om trivsel och stämning på skolan.

Syftet med att dessa punkter är att få information om stämningen på skolan och händelser som eleverna upplever som trakasserier, kränkande behandling och diskriminering.

Analys av kartläggningen för F - 6

Näthat och kränkande behandling via sms och internet

- Rutin behövs mot trakasserier på nätet.
- Nätpolicy behövs.
- Pedagoger och elevhälsan ser ett behov av att prata om internet med eleverna på skolan.
- Pedagoger önskar kontinuerlig föreläsning om internet för elever, föräldrar och personal.

Planerade samtal, utifrån stående punkter

Under höstterminen 2014 har två stående punkter lagts till på dagordningen för elevråd; trivsel och stämning i klassen, samt på skolan. Punkterna kommer att läggas till på dagordningen för klassråd. Syftet är att mötena ska kunna hållas på ett likvärdigt sätt, samt för att skolan ska få information om trivsel och stämning, samt få information om händelser som av eleverna upplevs som kränkande.

Resultat av fritidshemmens kartläggning

Några av fritidshemmens elever har en nedsättande jargong gentemot varandra. Det råder en tuff attityd mellan eleverna och språket är ett problem som återkommer periodvis.

Föregående år kallade pedagogerna elevernas föräldrar till möte för att diskutera det då rådande språkbruket och hur de tillsammans kunde stötta och hjälpa varandra för att få bukt på det. I nuläget kan vi se att det har skett en stor förändring till det bättre, vad gäller både språkbruket och jargong eleverna emellan.

Under året som gått har avdelningarna Boken och Eken haft sin verksamhet i tillfälliga lokaler. Personal fick då göra ett flertal anpassningar för att förhindra konflikter elever emellan.

Idag har varje fritidshemsavdelning var sin permanent lokal. I och med att två fritidshemsavdelningar fått nybyggda lokaler har också verksamheten gjort en organisationsförändring.

I enkäter och vardagssamtal har det framkommit några platser där konflikter kan uppstå. Elever har nämnt lekrummet, tv-rummet och kojans där någon dominerar och styr. Personalen har märkt en förbättring i och med den nya organisationen.

Enkäter

Eleverna har varit nöjda överlag och alla har kompisar. Det har framkommit vilka elever som varit elaka och sagt dumma ord.

Föräldrar har påpekat att det har varit trånga lokaler, men är överlag nöjda med personalens arbete.

En vuxen att vända sig till på fritidshemmen

Alla eleverna upplever att de har någon vuxen på fritidshemmen att vända sig till.

Näthat och kränkande behandling via sms och internet

Under året har det förekommit att elever ej följt reglerna för dator och ipad. Därför har användandet av detta begränsats på fritidshemmen. Mobiler används inte längre, men har tidigare använts i smyg.

Det har förekommit att trakasserier och kränkande behandling har skett under elevernas fritid och då i samband med att de spelar spel på internet där det finns chattfunktioner.

Planerade samtal

Fritidshemmen har dagliga samlingar med eleverna. Då tar vi upp olika händelser som skett, både de som varit bra och mindre bra, för att öka elevernas trygghet och trivsel. Inför varje termin får eleverna ge önskemål kring vad de vill göra. Verksamheten utgår från elevernas intresse. Eleverna har själva kommit fram till trivselregler och tamburregler.

Analys av fritidshemmens kartläggning:

Näthat och kränkande behandling via sms och internet

- Rutin behövs mot trakasserier på nätet.
- Nätpolicy behövs.
- Pedagoger och elevhälsan ser ett behov av att prata om internet med eleverna på skolan.
- Pedagoger önskar kontinuerlig föreläsning om internet för elever, föräldrar och personal.

Planerade samtal, utifrån stående punkter

Under höstterminen 2014 har två stående punkter lagts till på dagordningen för elevråd; trivsel och stämning i klassen, samt på skolan. Vallsjöskolan har kommit fram till att tillföra dessa punkter även på dagordningen för fritidsråd. Den ena punkten handlar om trivsel och stämning på fritidshemsavdelningen och den andra punkten handlar om trivsel och stämning på fritidshemmen. Syftet med att tillföra punkterna är att mötena ska kunna hållas på ett likvärdigt sätt och för att fritidshemmen ska få information om trivsel och stämning, samt få information om händelser som av eleverna upplevs som kränkande.

Förebyggande åtgärder

Förebyggande arbete för att motverka näthat och kränkande behandling via sms och internet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning, Ålder och Bristande tillgänglighet

Mål

Att skolan har rutiner och strategier för att motverka näthat och kränkande behandling via sms och internet.

Delmål:

- Gemensamma regler över hela Vallsjöskolans verksamhet, både vad gäller skola och fritidshemmen.
- Lyfta fram de demokratiska möjligheter och dilemman som nätet och näthatet skapar för att elever ska veta hur de ska gå tillväga om de blir kränkta på nätet, samt veta hur de ska agera för att inte kränka andra.

Åtgärd

Gemensamma regler över hela Vallsjöskolans verksamhet, både vad gäller skola och fritidshemmen.

Åtgärd/insats: *Arbeta fram en nätpolicy och rutiner som skolan kan använda vid ärenden som handlar om kränkningar på nätet. Syftet är att motverka att den kränkande behandlingen på nätet eller via sms fortsätter, samt att veta hur uppföljning ska gå till för att säkerställa att den kränkande behandlingen har upphört.*

- Att arbeta för en god värdegrund. Inkludera kränkningar på nätet i det vanliga antimobbingsarbetet med t ex värdegrunden, ökad vuxennärvaro, inflytande och föräldradiolog.
- Pedagoger kommer få viss juridisk kunskap för att kunna hantera de problem som kan uppkomma med ett ökat nätanvändande i skolan.
- Pedagoger kommer att få avsatt tid för att diskutera användning av nätet på arbetstid, både i undervisningen och under planeringstid, samt användning av sociala medier privat.
 - Diskutera fram förhållningssätt vad gäller användning av sociala medier (lojalitet, moral och etik) på arbetstid/fritid.
 - Sekretess och aidentifiering vid mail- och smskontakt om elevärenden.

Lyfta fram de demokratiska möjligheter och dilemman som nätet och näthatet skapar för att elever ska veta hur de ska gå tillväga om de blir kränkta på nätet, samt veta hur de ska agera för att inte kränka andra.

Åtgärd/insats: *Pedagoger på skolan arbetar med att tydliggöra att nätet är en del av vårt demokratiska samhälle och att pedagoger och elever diskuterar mänskliga rättigheter, makt, normer och värderingar online liksom off-line. Det som gäller mellan människor som möts utanför nätet ska även gälla på nätet.*

- Inkludera nätet i skolans värdegrundsarbete.
- Området tas upp integrerat i skolans ämnen/undervisning. Arbetet kring etik och internet, samt digital kompetens anpassas efter elevernas ålder.
 - Arbete med källkritik och kritiskt tänkande. *Kunna definiera kränkningar, förstå vilka konsekvenser de får med sig och ha ett källkritiskt förhållningssätt till nätet.*
 - *Uppmärksamma elever på att det är samma regler och lagar som gäller på nätet som i samhället. Online som off-line.*
- Pedagoger gör en kartläggning kring elevernas nätanvändning, för att på så sätt kunna få en aktuell helhetsbild över vad våra elever gör på nätet.

Motivera åtgärd

Skolan har i uppdrag att aktivt arbeta för en värdegrund som innebär att förmedla en demokratisk grundsyn, att värna alla människors lika värde samt att förebygga varje form av kränkning (näthat i skolan).

"I läroplanen (2011) för grundskolan, förskoleklass och fritidshem respektive gymnasieskolan finns en rad punkter som går att koppla direkt till arbetet mot näthat och för ett demokratiskt internet. Skolan har ansvar för att elever i grundskolan ska kunna,

- *Göra medvetna etiska ställningstaganden,*

- Respektera andras människors egenvärde,
- Ta avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling,
- Leva sig in i och förstå andra människors situation,
- Använda sig av kritiskt tänkande,
- Ha en förståelse för samhällets lagar, normer och mänskliga rättigheter, samt
- Använda modern teknik som ett verktyg för kunskap, kommunikation, skapande och lärande.”
(Nätet i skolan, s.34).

Nätet är en social arena och har blivit en naturlig mötesplats för unga. Elever idag lever och agerar minst lika mycket på nätet som utanför nätet. Elever tar med sig relationer och eventuella konflikter från fritiden när de går till skolan på morgonen. Skolan behöver se till hela elevens tillvaro, om en elev har blivit kränkt på nätet kan det vara svårt att må bra i skolan och göra bra ifrån sig på lektioner.

Det vi på skolan kan göra är att ta ansvar som vuxna. Dock har skolan och föräldrar ett gemensamt ansvar för att stötta och hjälpa barn och unga vid användning av internet.

Vallsjöskolan har tidigare inte tagit upp i ”*plan mot diskriminering och annan kränkande behandling*” hur skolan arbetar förebyggande kring elevers internetanvändning och hur personal ska gå tillväga då elever utsätts för trakasserier eller kränkande behandling på internet eller via sms.

Vi ser ett behov av att skriva in detta i planen och implementera frågorna i praktiken. Syftet är att hitta fungerande strategier för det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet, för trygghet och mot kränkande behandling på nätet. Vi behöver skapa ett gemensamt förhållningssätt och en gemensam samsyn att utgå ifrån för hela verksamheten.

Ansvarig: Rektor, elevhälsan och alla pedagoger.

Datum när det ska vara klart: Arbetet pågår kontinuerligt under året 2016.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Inom Vallsjöskolans verksamhet ska det råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling.

På Vallsjöskolan har all personal ansvar för alla elevers trygghet och trivsel. Skolpersonal ska aktivt försöka motarbeta de tendenser till kränkande behandling som uppstår inom verksamheten så fort som möjligt. Personal som upptäcker pågående kränkningar/trakasserier skall genast ingripa i den akuta situationen för att markera att skolan inte acceptera beteendet.

Nätpolicy

Alla lagar i samhället gäller också på nätet.

Många elever på Vallsjöskolan är aktiva på nätet och där sker både bra och dåliga saker. Det som händer mellan elever på nätet påverkar eleverna när de är i skolan. Därför behöver skolpersonal ibland ingripa och utreda vad som hänt när elever kränkt varandra på nätet, även om det har hänt på fritiden. *Om kränkningar som begås på elevernas fritid fortsätter i skolan har skolan ett ansvar för att agera.*

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Skolan undersöker regelbundet om det finns elever som är utsatta för trakasserier och kränkande behandling genom bl.a.

- rastvakter– vuxna finns, enligt schema, ute på alla raster. De som är rastvakter har namnade reflexvästar på sig för att elever lätt ska kunna se var de befinner sig.
- vardagssamtal med eleverna.
- klass-, fritids- och elevråd.
- kommunal trivselenkät för åk 3-6, en gång per år.
- fritidshemmens trivselenkät.
- ”Omdöme av elevens utveckling i övrigt” görs i åk F-6, en gång per läsår.
- utvecklingssamtal.
- lyssnar på föräldrars signaler.
- elevärenden tas upp vid behov.
- återkommande diskussioner på arbetslagsträffar och arbetsplatsträffar om skolans nuläge.
- trygghetsgrupp träffas tillsammans med rektor och skolkurator regelbundet.
- elevhälsan.
- skolfrånvaro ses över kontinuerlig av både klassläraren och skolkurator.
- skolsköterskan har planerade hälsosamtal i FK och åk 4, samt ett enklare samtal med tillväxtkontroll i åk 2.
- när det är möjligt finns en vuxen med i omklädningsrum vid idrotten.
- skolan engagerar sig i vad som händer mellan eleverna utanför skolan, t.ex. om det förekommer kränkande behandling via sms eller internet.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Om du som förälder misstänker att ditt eller andras barn är utsatt för kränkningar eller mobbning bör du ta kontakt med skolan omgående.

I första hand vänder man sig till ansvarig pedagog/klasslärare eller skolkurator. Både elever, föräldrar och anställda på skolan kan rådfråga skolkurator eller rektor hur de ska gå tillväga i ett ärende. Den information som skolan får kommer att användas för att så snabbt som möjligt utreda ärendet och vidta åtgärder.

Rektor informeras alltid då det förekommit kränkande behandling.

Skolkurator och rektor diskuterar tillsammans inkomna ärenden för att gemensamt komma fram till vem som ska utreda och vilka eventuella insatser/åtgärder som behöver vidtas. Rektor kontakter även elevhälsan vid behov. I samråd med skolkurator tas beslut om trygghetsgruppen ska arbeta med elevärendet.

Kontaktuppgifter:

- Rektor Gunilla Rosenquist	0382 - 152 91	gunilla.rosenqvist@savsjo.se
- Skolkurator Anna Färg	0382 - 154 23	anna.farg@savsjo.se

Trygghetsgrupp

Skolan har utsett en grupp, Trygghetsgrupp, bland personalen som man kan vända sig till om man själv känner sig utsatt eller då mobbning förekommer.

Vallsjöskolans trygghetsgrupp består av:

- Förskollärare Elisabeth Gunler.	0382 - 152 98	elisabeth.gunler@savsjo.se
- Förskollärare Emma Erixon.	0382 - 153 59	emma.erixon@savsjo.se
- Lågstadielärare Sofia Sverlander.	0382 - 152 94	sofia.sverlander@savsjo.se
- Resurs/lågstadielärare Frida Björkman.	0382 - 152 95	frida.bjorkman@savsjo.se
- Mellanstadielärare Maria Nimmersjö.	0382 - 152 95	maria.nimmersjo@savsjo.se
- Fritidspedagog Lisa Jonsson.	0382 - 152 97	lisa.jonsson1@savsjo.se
- Slöjdlärare Emma Lejbro.	0382 - 152 95	emma.lejbro@savsjo.se

Eleverna på skolan har möjlighet att vända sig till den personal som de har förtroende för, även om den personen inte tillhör gruppen.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

All personal inom Vallsjöskolans verksamhet som får kännedom om att en elev kan vara och/eller att en elev upplever sig vara utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är skyldiga att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudman. Huvudman beslutar om en utredning av ärendet ska på börjas eller ej.

Utredningsskyldigheten gäller oavsett vad skolan har fått informationen ifrån. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning. Det är den enskilda elevens upplevelse av det inträffade som är utgångspunkter för utredningen. Skolan har en skyldighet att stoppa kränkningar och vidta åtgärder för att säkerställa att det inte upprepas.

Om skolan får kännedom om att en elev kan vara utsatt eller upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling av andra elever följs nedanstående plan:

1. Den personal som får kännedom om att en elev kan vara utsatt eller anser sig blivit utsatt för trakasserier/kränkande behandling informerar elevens pedagog/klasslärare.
2. Personalen som har sett eller fått kännedom om kränkningar/trakasserier ansvarar för att en skriftlig redogörelse görs på skolans/kommunens händelseblankett.
 - a. Dokumentationen lämnas till rektor.

I vissa situationer kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd och därigenom utagerad. I mer komplicerade fall av kränkningar kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående.

3. Ansvarig pedagog/klassläraren och/eller berörd personal på skolan ansvarar för att samtal förs med samtliga berörda elever.
 - a. Det första samtalet genomförs med den elev som uppges ha blivit eller upplever sig ha blivit utsatt så snart som möjligt.

- b. Utifrån vad som har framkommit i samtalet med eleven, hålls sedan samtal med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt.

Obs! Det är först när alla inblandade har fått möjlighet att ge sin upplevelse av vad som har hänt som skolan kan göra en objektiv bedömning av situationen.

- c. Dokumentera samtalen och lägg till som bilaga i den händelseblankett som redan är upprättad.
 - d. Kontakta elevens/elevernas vårdnadshavare.
4. Kontakta skolkurator, samt lämnar dokumentationen till rektorn.
 - a. I samråd med skolkurator tas beslut om ev. kontakt ska tas med skolans trygghetsgrupp och även om ytterligare insatser/åtgärder behöver vidtas. Om så är fallet kontaktar ansvarig pedagog/klasslärare elevernas vårdnadshavare och skolkurator kontaktar rektor.

Om det visar sig att trakasserier/kränkningar har förekommit:

6. Ansvarig pedagog/klassläraren och ytterligare en personal (ev. någon från trygghetsgruppen) samtalar åter med eleven som har utfört kränkningen. Om flera elever deltagit i kränkningarna genomförs samtalen med dem en och en. Förklara att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag.
 - a. Kränkningarna ska genast upphöra! Gör upp en plan för hur detta ska gå till.
 - b. Bestäm tid för uppföljning.
 - c. Eleven/eleverna hålls under uppsikt.
 - d. Kontakta elevens/elevernas vårdnadshavare och informera om vad som har hänt och vad som har beslutats i dagsläget.
 - e. Dokumentera samtalen och lägg till som bilaga i den händelseblankett som redan är upprättad.
7. Personal kontaktar rektor, i första hand, för att informera om vad som har skett och vad som har gjorts, samt lämnar dokumentationen. I andra hand kontaktar personal skolkuratoren.

Vid allvarigare form av kränkning: Elevernas vårdnadshavare kontaktas direkt. Rektor kallar till en elevkonferens.

Uppföljning sker vid all form av kränkande behandling för att försäkra sig om att kränkningarna har upphört. Därefter kontaktas elevernas vårdnadshavare för att delges information om hur det uppföljande samtalet har gått. Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt. Dokumentera samtalen.

Om kränkningarna eller trakasserier inte upphört: kallas de elever som utsätter tillsammans med vårdnadshavare till skolan av rektor/skolkurator för samtal, Elevkonferens. En handlingsplan upprättas för att komma till rätta med den rådande situationen. Samtalet dokumenteras och läggs in i skolans journalsystem, PMO.

Handlingsplanen följs upp vid en ny elevkonferens tillsammans med elev, vårdnadshavare, rektor och skolkurator. Samtalet dokumenteras och läggs in i skolans journalsystem, PMO.

Åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier som utförs av elever: bör grundas på utredningen i det enskilda fallet. Skolans åtgärder behöver riktas till både den elev som blivit utsatt och till den/dem som har utövat trakasserier eller kränkningar.

I varje enskilt fall bör det bedömas om skolan behöver vidta ytterligare åtgärder, till exempel kontakt med andra myndigheter så som socialtjänst eller polis.

Skolan bör också överväga om åtgärder behöver vidtas även på grupp- och verksamhetsnivå dvs. trakasserier i det enskilda elevärendet kan vara en del av ett större/bredare sammanhang som råder på skolan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

När skolan får kännedom om att en elev kan vara utsatt för trakasserier eller kränkande behandling av någon i personalen ska rektor snarast kontaktas och händelsen utredas.

"Barn och elever som upplever sig trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är i en särskilt utsatt situation eftersom de befinner sig i beroendeställning. Kränkningar som begås av personal betraktas därför som mycket allvarliga. Det är viktigt att skolan agerar skyndsamt när det finns misstanke om att en elev upplever sig kränkt av en personal." (www.planforskolan.se)

Rektorn ansvarar för en sådan utredning. Rektor kontaktar huvudman, samt ger kontinuerlig information om ärendet. Huvudman beslutar om vidare utredning ska genomföras.

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls till klassläraren, skolkurator, trygghetsgrupp eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.
2. Mottagaren av anmälan anmäler händelsen till rektor.
3. Rektor kontaktar och informerar elevens vårdnadshavare.
4. Rektor informerar huvudman.
5. Rektor ansvarar för att utredning sker:
 - a. Samtal förs med samtliga berörda parter. Tillbudsrapport skrivs.
 - b. Samtalen dokumenteras.
 - c. Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
I fall av allvarliga kränkningar/diskrimineringar avgör rektor, eventuellt tillsammans med huvudman, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet. Rektor informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.
 - d. Åtgärderna dokumenteras.
 - e. Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare.
 - f. Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
 - g. Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.
 - h. Uppföljning dokumenteras.

Om åtgärderna inte är tillräckliga kan elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO) eller Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se).

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal kränks av elev

1. Rektor informeras om händelsen så snart som möjligt efter det inträffade.
2. Rektor samtalar med den personal som uppges ha blivit eller upplever sig ha blivit kränkt för att klargöra vad som hänt och om det har hänt tidigare.
3. Rektor samtalar med den/de elever som uppgetts ha utfört kränkningen för att klargöra vad som har hänt.

Det är först när alla inblandade har fått möjlighet att ge sin upplevelse av vad som har hänt som skolan kan göra en objektiv bedömning.

4. Rektor kontaktar elevens/elevernas vårdnadshavare för att informera om vad som har hänt och vad som har beslutats hittills.
5. Rektor beslutar när berörda ska kallas till uppföljningssamtal.
 - a. Deltagare i mötet: rektor, den drabbade, vårdnadshavare och elev.
 - b. Rektor leder mötet och berättar om det inträffade, vad som har gjorts sedan det hände och vilka åtgärder/insatser som har satts in, samt om ytterligare åtgärder behövs.
 - c. Eventuellt kontaktas andra myndigheter om det inträffade. Rektor tar denna kontakt.
 - d. Överenskommelse tas om ev. ytterligare uppföljningssamtal ska bokas in.

Rektor ansvarar för att dokumentera alla samtal, åtgärder och uppföljningar.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning

Uppföljning sker vid all form av kränkande behandling för att försäkra sig om att kränkningarna har upphört.

Uppföljande samtal efter en till två veckor.

Klassföreståndaren/ansvarig pedagog ansvarar för uppföljning då elev kränkt elev.

Rektor ansvarar för uppföljning då personal kränkt elev.

Trygghetsgruppen ansvarar för uppföljning då de mottagit och påbörjat ett ärende.

Utvärdering

Vid uppföljning utvärderas även de åtgärder som har satts in och om ev. ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Rutiner för dokumentation

All kränkande behandling dokumenteras noga av berörda vuxna.

Den personal som har sett eller fått kännedom om kränkningar/trakasserier ansvarar för att en skriftlig redogörelse görs på skolans/kommunens händelseblankett. Blanketten kan fyllas i tillsammans med eleven.

Dokumentation görs skriftligt vid varje aktuellt tillfälle och lämnas, samt förvaras hos rektor. Dokumentationen skickas sedan till huvudmannen, vilket rektor ansvarar för.

Samtal med elever, kontakt med vårdnadshavare, åtgärder som vidtagits, samt uppföljning dokumenteras och läggs till som bilaga i den händelseblankett som redan är upprättad.

Dokumentation av en utredning bör allsidigt belysa vad som har inträffat och en analys av orsaker till händelsen. Den skriftliga redogörelsen ska omfatta de inblandade elevernas upplevelse av händelsen, d.v.s. den som uppges/upplever sig utsatt, samt den eller dem som kan ha utfört kränkningarna. Kommunen har tagit fram en intern blankett ”*Dokumentation av likabehandlingsärende/trygghetsärende*” som används vid utredning då någon på skolan känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt.

Hela utredningsarbetet dokumenteras, förvaras och sparas under sekretess.

Ansvarsförhållande

Rektor ansvarar för att:

- ett målinriktat arbete bedrivs för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt för att motverka kränkningar såsom diskriminering, trakasserier, annan kränkande behandling och mobbning.
- all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att kränkande behandling och diskriminering inte är tillåten på skolan.
- årligen upprätta, utvärdera och revidera *Planen mot diskriminering och kränkande behandling* i samarbete/samverkan med personal, elever och vårdnadshavare.

- utredning görs och att åtgärd vidtas om skolan får kännedom om att diskriminering eller kränkande behandling förekommer.
- se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits.
- kontakta andra myndigheter vid behov.
- informera huvudman om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommit/förekommer på skolan, samt ser till att huvudmannen får den dokumentation som skolan fört vid sådana ärenden.

Lärare och annan skolpersonal ansvarar för att:

- följa skolans plan för att främja likabehandling och förebyggande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- alltid ingripa när någon blir illa behandlad.
- aktivt främja likabehandling och god stämning.
- förebygga kränkningar av individer eller grupper i det vardagliga arbetet.
- visa respekt och alltid utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.
- förebygga, upptäcka och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- dokumentera misstänkt, anmäld och upptäckt diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värden som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling.
- alla ärenden gällande diskriminering, trakasserier och kränkande behandling anmäls snarast till rektor.

Ansvarig pedagog/klassläraren ansvarar dessutom för att:

- genomföra de första utredande insatserna, samt dokumentation.
- arbeta systematiskt när konflikter eller kränkningar uppstår i gruppen och först försöka lösa/hantera frågorna inom ramen för arbetslaget.
- informera skolkurator och rektor när man bedömer att man behöver hjälp i ärendet.
- hjälpa trygghetsgruppen genom att göra en lättare kartläggning av vad som hänt.

Skolkurator ansvarar för att:

- vid kännedom om eller på uppdrag av rektor utreda, dokumentera och samordna insatser.
- samla in och sammanställa skolans trygghetsenkäter, samt analysera resultat och sätta in lämpliga åtgärder.
- leda trygghetsgruppens arbete.

Trygghetsgruppens ansvarar för att:

- snabbt inleda ett anmält ärende genom samtal med utsatt elev och personal som har kännedom om ärendet.
- Utredda, åtgärda och följa upp elevärendet enligt planen.
- återkoppla till alla berörda parter och dokumentera insatserna.

Elever ansvarar för att:

- följa skolans plan för att främja likabehandling och förebyggande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- påtala diskriminering och kränkande behandling som förekommer på skolan.

Föräldrar/vårdnadshavare ansvarar för att:

- kontakta skolan omgående då misstanke finns att ens barn eller andras barn är utsatt/utsatta för kränkningar eller mobbning.

Bilaga 1 - Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Bilaga 2 - Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av

diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]